

apareixen terres de Vilanova d'Alpicat que afronten amb el camí Ral i en la carta de població de Castellblanc de Llitera 1174 (Malpartit) també s'anomena el camí de Montsó. Però per buscar el veritable origen d'aquest camí encara ens hem de remuntar mil anys enrere. Fou construït durant el segle primer de la nostra era pels romans. Es tracta, doncs, d'una antiga via romana que unia les ciutats d'Ilerda i d'Osca. Una de les claus de la romanització foren les calçades romanes que unien ciutats i territoris i per on discorrien legions i comerciants, i com desvetlla la dita: "Totes... feien cap a Roma". D'aquesta via romana encara en quedaven vestigis a la Cerdera a principis del segle XX.

El fet que fos la partió del nostre terme no és casualitat. Des de la creació del nostre poble al segle XIII compartíem veïnatge i característiques amb un altre llogaret de trets similars, les torres de Sanui (situat a l'actual torre Cristino). Tots dos estaven dins el terme de Lleida i eren pobles de contribució. D'una forma tradicional la partió entre tots dos llocs estava marcada per aquesta antiga via romana.

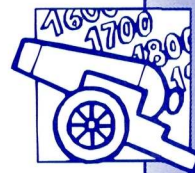
L'altre límit meridional a estudiar el troben definit pel ramal del canal de Pinyana anomenat sèquia del Cap, més en concret en el tram que va aproximadament des del naixement del Rec Nou, fins aproximadament el seu desguàs i retorn a la mateixa sèquia. El Rec Nou és un ramal d'aquest canal que només rega terres d'Alpicat, i la seua construcció i gestió està estretament vinculada al naixement i història del nostre poble.

Una de les principals aportacions que heretarem dels sarraïns foren les sèquies del rec que, un cop reconquerit el territori, es perllongaren i ampliaren per poder donar aigua a terres avall. Un dels principals avaladors dels comtes en la reconquesta de Lleida fou Guillem Ramon de Moncada, al qual se'l recompensà amb un palau, terres i una torre situada avui al nostre terme, l'actual torre Morera. Aquest important senyor per poder regar les seues noves terres impulsà o costejà un nou braçal que, aleshores, s'anomenà braçal Nou o braçal Moncada, però que amb el temps s'allargarà i es transformarà amb l'actual Rec Nou. El fet que amb la creació de Vilanova d'Alpicat la torre i les terres dels Moncada fossin conreades per gent d'Alpicat i per tant *de facto* les aigües del Rec Nou es vincuessin al nostre poble, tindran una transcendència cabdal a l'hora de la independència d'Alpicat vers Lleida.

Fent un salt en el temps ens situem al segle XVIII, acabada la Guerra de Successió amb la derrota dels interessos de Catalunya, el nou rei Felip V implantà un seguit de lleis unificadores i centralistes conegudes amb el nom de decrets de Nova Planta. Un d'aquests decrets establia un impost recaptatori igual per a tots els territoris que s'anomenava cadastre. Per tal de gestionar-lo totes les poblacions havien de fer un qüestionari. Alpicat, obviant la seua pertinença a Lleida, respongué i començà a cobrar aquell nou impost. Lleida estava en hores baixes, ja que havia perdut els seus privilegis adquirits amb la Paeria. El conflicte va esclatar pocs anys després. Alpicat no tenia un terme municipal definit i tots dos municipis

Carretera N-240 i a la dreta límit de terme

cobraven a alguns veïns de la zona del Rec Nou l'impost per duplicat. Després d'un llarg plet que s'allargà fins al 1733, s'arribà a la solució salomònica: Alpicat mantenia la seua independència però els impostos els cobrava Lleida.

Aquest conflicte va servir per començar a definir els límits del nostre terme.

A principis del segle XIX (1835), amb la constitució de les diputacions provincials, els nous governs lliberals van posar ordre en uns territoris on encara hi convivia jurisdiccions diferents que s'escapaven a la civil. Per a Vilanova d'Alpicat va suposar deixar enrere una reminiscència històrica del seu passat com a poble de contribució de Lleida i reconeixia, definitivament, els límits del terme municipal. El tram que ens ocupa havia estat el més conflictiu i els límits que es van establir suposaven el reconeixement de la tradició ancestral que el

Rec Nou regava terres d'Alpicat i, per tant, que la sèquia del Cap era el seu límit del terme. Res és casual i aquests elements paisatgístics que ens són tan quotidians i molts cops poc valorats tenen darrere seu una llarga crònica que cal conèixer per si convé preservar-la perquè, en definitiva, formen part de la nostra història i, per tant, de la nostra identitat.

“Planes verdes o terroses, a cops daurades, solcades per camins pedregosos de mil destins. Camins d'aigua que l'home ha manllevat, resseguint les lleugeres corbes del pla, turons pelats, camps pintats... i enmig, sobre el seu tro, aquell vaixell imponent, que entre boirines guaita veient com la mà de l'home modela el seu reialme”.

Fabià Corretgé Blasi

Cantània 2008-2009

Passaven 15 minuts de les 6 del matí quan tots els nens i les nenes de sisè, junt amb tres mestres, la directora del centre i uns 14 familiars, pujàvem a l'autocar que ens duria cap a Barcelona.

Era el 3 de juny, el dia tan esperat, el dia que, per fi, i després de molts mesos de preparació, actuàvem a l'Auditori. Més que nerviosos estàvem il·lusionats, i és que cantar en una sala tan gran i amb un públic que pagava per veure'ns, no ho havíem viscut mai.

Un cop allà, vam entrar a la sala Pau Casals i vam realitzar un assaig general meravellós. En poc més d'una hora, vam posar en comú tota la feina realitzada a l'aula de música juntament amb 19 escoles, és a dir, uns 750 nens més, a part de nosaltres, tot dirigit per l'encantadora Elisenda Carrasco, que ens va fer repassar totes les cançons per ordre d'aparició i ens va donar indicacions precises. Va ser un moment emocionant: cantaires i músics, que no ens coneixíem de res, cantant i tocant alhora.

Un petit descans i, després... el gran moment!

Vàrem entrar a la sala per segon cop, però aquesta vegada amb les butaques dels espectadors ocupades. Les primeres mirades anaven a la recerca dels nostres familiars i, minuts després, tota la nostra atenció cap a la directora de la cantata.

Començava Arion i el dofí. Per molts anys, Cantània!

No hi ha paraules que expliquin el que vam viure. Vam gaudir moltíssim en tot moment. La cantata anava avançant: les melodies, els solistes, l'argument, els cors, els moviments, els aplaudiments, els llums... Tot s'anava embastant com si d'un gran teler es tractés, donant com a resultat un gran concert del qual n'èrem participants.

Va ser una experiència que difícilment oblidarem, nosaltres i uns 20.000 nens i nenes més d'unes 501 escoles, ja que la cantata, compassada per Albert Guinovart i David Nel·lo, s'ha representat en uns 40 concerts a dins i fora de Catalunya.

Hem estat molt orgullosos d'haver pogut participar, a més a més, l'any que el projecte fa 10 anys. Així que...

Per molts anys, Cantània!

*CEIP Doctor Serés
Alpicat (Lleida)*

